Božena Klímová | Irena Kopecká | Richard Sobotka
Lukáš Klíma | Jan Surý | Ivan Szabó | Dušan Žárský

ČÍM JSEM BYL RÁD

Almanach literárních prací autorů sdružených
kolem elektronického vydavatelství ŽÁR

Božena Klímová | Irena Kopecká | Richard Sobotka
Lukáš Klíma | Jan Surý | Ivan Szabó | Dušan Žárský

ČÍM JSEM BYL RÁD

Almanach literárních prací autorů sdružených
kolem elektronického vydavatelství ŽÁR

2015

© Lukáš Klíma, Božena Klímová, Irena Kopecká, Richard Sobotka,
Jan Surý, Ivan Szabó, Dušan Žárský

ISBN 978-80-86725-64-2

Několik slov úvodem

Každý jsme odněkud, říkával Jan Werich. Lze doplnit, že každý jsme nějaký. A také, že každý něčím byl. Možná jsme nebyli spokojeni s tím, jak s námi osud manipuloval nezávisle na naší vůli a kam nás nakonec v mašinérii života zakotvil. Jen málokomu se splní přání z dětství být tím, čím být chtěl: kominíkem, hasičem, bubeníkem. Nebo cirkusákem a vznášet se na létající hrazdě vysoko pod kopulí cirkusového stanu. Takže nás životní úděl často dost potrápí jednotvárností, nezdary, každodenní povinností být na pracovišti namísto vysedávání v přívětivé kavárničce nebo povalování na písčité pláži u moře. A když posléze v onom běhu pracovního údělu, tím čím jsme nakonec byli, když konečně protrhneme cílovou pásku a ohlédneme se, byť jsme nedosáhli na stupně vítězů, přece si řekneme: byl to dobrý závod.

Kolikrát nestačím žasnout, jak úžasné dvacáté století jsme prožili. Prostě jsme byli u toho, když se člověk poprvé prošel po Měsíci. Šmouhatá černobílá televize se proměnila na barevnou s nebývale pestrými a ostrými obrázky. Automobily už nejsou rachitické muzejní kousky, ale rychlé a pohodlné stroje na úrovni. Oblékáme se, aniž bychom museli po večerech sedět u tkalcovského stavu a rovnat nitku vedle nitky do finální podoby látky. Nakupujeme jídlo, aniž bychom museli vyhánět krávy na pastvu, ručně kosit obilí a rozdírat zrno mlýnskými kameny na mouku. Kolikrát ani nevíme, jak se to či ono vyrábí, jak se to či ono dostává do regálů super-

marketů – kam si pro to, co chceme, aniž bychom to kolikrát potřebovali, docházíme tak samozřejmě, jako dýcháme.

A což teprve jedenadvacáté století s revolucí informatiky? Blouznění prognostiků z osmdesátých let minulého století o tom, že každý bude mít u sebe svůj osobní telefon a pokud volaný nebude kdekoliv a kdykoliv na světě dostupný, pak jen v tom případě, že zemřel. Fantasmagorické sny oněch předpovídačů se beze zbytku splnily a dynamická současnost je dokonce mnohonásobně předčila. Díky internetu máme jakoukoliv informaci o čemkoliv v kteroukoliv hodinu denní či noční okamžitě dostupnou.

Daní za to všechno je ztráta soukromí, takže možná ne vše je důvodem k jásání. Na druhé straně je dobré uvědomit si: byli jsme při tom, a byli jsme u toho tak blízko, že jsme si mohli vše osahat. A, což je neméně důležité, také se podílet na zázracích dvacátého a jedenadvacátého století. Takže při ohlédnutí v cílové pásce, ať jsme byli kuchařem, strojvůdcem, prodavačem spodního prádla nebo točené zmrzliny, havířem nebo pilotem proudového letounu, nočním vrátným nebo účetním, ten pocit při ohlédnutí v cílové pásce nemůže být jiný, než že to byl dobrý závod.

V této knize se několik autorů pokusilo vyjádřit, čím přes všechny léčky a pasti, které jim život nastražil, byli rádi.

Otázka z titulu zůstává stejná i po přečtení závěrečné stránky příspěvku posledního ze sedmi autorů Almanachu: Čím jsem byl rád? Jako odpověď má možná nakonec platnost ono docela univerzální a prosté: vším…

Richard Sobotka

BOŽENA KLÍMOVÁ

OZVĚNY, KTERÉ SE RÁDY VRACEJÍ

Tak trochu jiná beseda

Richard Sobotka, básník, spisovatel, redaktor a fotograf, z Rožnova pod Radhoštěm a Ludvík Kunc, zaujatý zoolog, malíř, autor knih o zvířatech, ochránce přírody, z Ostravy, se v jistém čase rozhodli společně besedovat o svých počinech (A není jich málo!) se čtenáři v Knihovně města Ostravy.

Oba pány směle řadím mezi výrazné osobnosti severomoravské kultury. Nikdy předtím se osobně nesetkali a svedla je dohromady až Sobotkova kniha *Hurá na medvěda!.* Tu Ludvík Kunc totiž ilustroval.

Jelikož aktéry avizovaného dlouho znám a pojí mne s nimi nejedna humorná chvíle, přepadla mne chuť je v besedování podpořit. Vyrazili jsme tedy s mým vydavatelem D. Žárským na mini výlet. Byl to pro mne svátek po tom, co mi v oné zimě opětně odpochodovala páteř neznámo kam a v nemocnici mne připojili na čas k blahodárným infuzím. Naši malou výpravu doplnila ještě manželka pana Ž., má k literatuře i výtvarnu velmi blízko, nejen díky její práci v tiskárně.

Podařilo se mi nastoupit do auta. Po krátké jízdě, též kolem jarní řeky Ostravice, náhle krásně čisté, s upravenými břehy, rybáři sedícími v čerstvé trávě a koňmi, které plavila omladina v zátočině, jsem dokázala své neposlušné nohy

z auta i vytáhnout. Jaká radost! Až se mi z toho zatočila hlava. A mé rozjívené oko pohlédlo na rozkvetlé keře za vodou, jak stráni svižně „šplhají“ na vyvýšenou část města.

Těšili jsme se, že dvojici Sobotka-Kunc proložím besedu šťavnatými výroky o utajovaných životních skutečnostech… Sundali jsme v šatně knihovny kabáty a hrnuli se k výtahu. Přivolávač svítil červeně, blikal a vydával podivné zvuky. Asi nejede, napadlo mne, lekla jsem se a také posmutněla. Hudební sál, sloužící též pro besedy, je až ve třetím patře! Schody vedou kamsi do nebe!

Výtah opravdu nejel… V onom dni již prý druhá porucha. Kromě toho v něm uvízli lidé, včetně dvou knihovnic a občasně zoufale volali: *Haló, halóóó, tady, v mezipatří!!!* Ale znělo to jako z planety Mars. Jaké štěstí, že jsme si nepospíšili, jinak bychom v plechové kukani viseli my a mé francouzské hole, a čekali bychom na zázrak – nebo na hasiče!

V nechtěné pauze jsme si prohlédli v přízemí alespoň výstavku vazeb knih, mnohé opravdu půvabně a mladistvě nápadité, někdy až bizarně. V jednom přebalu byla zaseknuta malá sekyrečka. Co potom asi ukrýval obsah takového artefaktu, že?

Chvílemi jsme zaměstnanci byli ujišťováni, že se to nějak vyřeší, ať posečkáme. Mezitím se z výšin po schodech spustil Richard Sobotka. Třásli jsme si radostně pravicemi a letmo vzali na vědomí změny vizáží, na nichž se podepsal netaktní čas, jemuž jsou „šumafuk“ duševní hodnoty jedinců. „Ludva“ Kunc se nespustil. Po komplikované zlomenině nohy pro něj není už chůze bůhvíjakou radostí, i když je v lese více než doma, neboť je to člověčí samorost. A podezřívám ho, že se beskydskými lesními stezkami vozí na hřbetech rychlonohých vlků… Jinak by přece divoká zvířata nedokázal tak důmyslně kreslit a malovat.

Asi to tak má být, že se opět mineme. Když jsem chtěla totiž nedávno na zahájení další z jeho výstav, nejel pro změnu výtah v našem panelovém domě. Postála jsem u prázdné zdvižové klece v sedmém patře zhruba patnáct minut, přivolávala Štěstěnu, ale jelikož zázrak se nedostavil, vrátila jsem se do bytu… Můj manžel nepředstíraně jásal, jak rychle jsem vernisáž stihla… Aspoň někdo měl z mého příchodu radost!

Ale zpět k hlavnímu tématu! Solidárnost mých průvodců byla veliká a po zjištění, že výtahová naděje zcela zhasla, jsme se vydali na soukromý dýchánek do blízké restaurace (která nemá schody, je totiž v přízemí).

U zmrzlinového poháru s ovocem, vídeňské kávy a minerálky jsem brebentila o všem možném, převracela literární svět slovně dokonale naruby, odrecitovala rozvernou říkanku spisovatele Ladislava Mušky o jeho ledvinovém kameni. S lehce namoženými bránicemi smíchem jsme poté opustili centrum města.

Mí dva posluchači říkali nadneseně: *To se nám ta „naše" beseda ale povedla!* A kolegové? Také uspěli. Vždyť se s nimi posluchači (po poněkud opožděném zahájení) nakonec nechtěli ani rozloučit! Ostatně ti, kteří jsou schopni níže uvedeného, nemohou přece zklamat!

Situace první:

Nebojte se, paní Boženo, mně neupadnete, já jsem zvyklý tahat baťohy! (Výrok Ludvíka Kunce, když mi pomáhal před lety přes městské náměstí na náledí a držel mne v podpaží s takovou vervou, že jsem vlastně ve vzduchu vlála.)

Situace druhá:

Jsem tak naštvaný!!! Teď nemohu dokončit časopis! Kde je ten slíbený článek? – hulákal mužský hlas v telefonu, zatímco

já jsem žasla v křesle se sluchátkem u ucha a krk mi zdobil vlňák po tetičce, protože mne tehdy sklátila viróza.

Naštvaná jsem po oné sprše byla také, článek v euforii napsala i s horečkou a do obálky záměrně nakašlala hejno bacilů. Ani jeden na Richarda Sobotku nevskočil, věřili byste tomu? ☺

V důsledku těchto barevných událostí jsem si s dotyčnými začala postupně tykat…

Na závěr vyprávění o tom, jak jsem se 1. dubna roku XYZ opět zúčastnila dění, ovšem jinak – než by jeden čekal… nezaškodí troška rumu! Tento mok kdysi v lahvích Ludvík Kunc věšel vysoko do korun rozložitých stromů, aby dozlatova dozrál pod dohledem jemných slunečních paprsků.

Ale „Ludva" rum už nepije, jak mi sdělil v jednom z dopisů rozevlátým malířským písmem, a také mi psal, že až dostane rozum, svolí, abych ho provždy „znemožnila" v medailonu, jako jsem to provedla Richardu Sobotkovi (viz. www.okpb.cz)!

Richard moc litoval, že nemohl za námi na pohár a kus řeči, neb už udělal jednu dobrou zkušenost. To když jsme ho kdysi přibrali do party a utekli umělecké sešlosti z Domu knihy L. provozovat tento způsob relaxace…

Ale dálkové autobusy prostě nepočkají – a Rožnov není zrovna vedlejší ulice centra Ostravy.

Ať tedy žijí besedy na všelijaký způsob, knihovníci, kamarádi, poháry a rum, který došel!

Kniha Richarda Sobotky Hurá na medvěda! *s ilustracemi Ludvíka Kunce.*

Laskavý neřád

U plotu chaty přibrzdil poněkud opotřebovaný trabant. Ač bylo horko k zalknutí, vykulil se z „auta" mladý kudrnatý muž a na nohou měl gumové holínky. Pak se objevilo neuvěřitelně umouněné dítě, které také mělo na hlavě andělské kremrole. Jako poslední zmíněný povoz opustila hezká žena, s čokoládovýma očima, v bílé krajkové halence a modrých pánských trenýrkách.

Měla jsem právo se domnívat, že den bude vzrušený. Pán k nám totiž přivezl čtyři hnědobílé králíky a žádal mého manžela, aby ty chudáčky zabil. Jinak prý je sklátí králičí mor. Můj muž zčerstva popadl koš, v němž chlupáčci seděli a jaksi příliš lehoučce jej zvedl do vzduchu. I na dálku jsem viděla náhlý údiv v jeho tváři… Držel totiž uši proutěného koše sice pevně, avšak králíci zůstali na podlážce kufru. Koš neměl vůbec dno!

Tak co si má drahá polovička hrála na kata, snažila jsem se zabavit „čokoládovou" paní a dítě-kremroli. S ženou to šlo snadněji… Chodila do garáže v krátkých intervalech si nalévat do nabídnuté skleničky taktéž nabídnutou vychlazenou zubrovku. S „kremrolí" to ovšem bylo obtížnější. Chlapec vlezl do auta a otevřeným okénkem halasil:

Ta kráva mě tu vezme a chlapisko ještě ubije moje MAZLY!!!!!

(Po chvíli se mi rozsvítilo, krávou byla myšlena jeho krajková matka a chlapiskem můj nic netušící životní partner.)

Když jsem se dozvěděla od zubrovkou „navoněné" mladice, že dítě chodí už třetím rokem do téže třídy, zanechala jsem zbytečných pokusů řídit hovor. Od onoho okamžiku jsem byla vláčena okolnostmi. Nějak už to tenkrát dopadlo. Dokonce jsem ubránila své verše, když se návštěvnice nabídla po páté

štamprličce zubřího moku, že mi s nimi pomůže. Nepověděla – kam…

Za jakousi dobu přišel muž s nápadem, že pojedeme za onou rodinou na jejich chalupu. Prý vezmeme mladému muži nářadí, potřebné k domácím opravám. Pobrali jsme i krásně zachovalé hračky po našem příliš vzrostlém synovi, ať si jich užije dítě-kremrole, když už to v životě zřejmě nebude mít snadné.

Manžel upozornil mne i našeho hocha na to, že rodina žije v netradičním prostředí, které se dá vykreslit jediným slovem: změť. Zvědavost nás napnula k prasknutí. Slunce bylo též připraveno na vše a beskydské hory ukazovaly bez ostychu svá holá čela a lesnatější úbočí. Tamten den jevil se jako požehnaný, a bylo dobré vyjet na výlet.

Konečně se před námi objevila cedule s nápisem N. Odbočili jsme z hlavní cesty, abychom projeli uličkou, nad kterou se s chutí objímaly statné stromy. Ze zeleného houští vykoukla střecha tušeného obydlí, co měla příliš úsporně položené střešní tašky. Vypadala jako roztomilý opilec, kterému se svezla čepice na levé ucho. Snad kvůli prostorové rovnováze můj muž prudce otočil volantem vpravo…

Cestičkou od vchodu záhadného domečku, nebo domečku s překvapením (chcete-li), k nám přicházel „holínkový" chlapík. Za ním se hnalo dítě „kremrole", potom mladá ženuška s nezaměnitelně hnědýma očima, tentokrát halena černými trenýrkami a blýskavou blůzkou z brokátu.

Bylo na čase opustit vnitřek našeho povozu. Manžel tak učinil, já a syn nikoliv. Oněmělí jsme hleděli na skladiště věcí všude kolem, jejich soupis by stačil na tři povídky hutného obsahu. K boku auta se ke všemu náhle přitulil jakýsi pes, boxer. Byl prašivý!!! Kdesi z pomyslné zahrady běžely rovnou k nám za halasného bekotu ovce.

Proč nevystupují? – ptal se pán v holínkách, aniž by nás jaksi pojmenoval. *Bojí se psa*, zachraňoval situaci manžel. Nebáli jsme se psa, ovcí, ani tazatele. Nevěděli jsme, kam položit nohy! Situace byla neudržitelná. Ať získáme čas, krmili jsme ovce suchým chlebem. Chutnalo jim. Pes žral snad ze samotné závisti sušiny také, slintal a hlasitě mlaskal. Čekala jsem, že za chvíli začne jako ovečka pobekávat. Místo toho mu z podivně vyhlížejícího boku upadlo kolo bláta. Ulevilo se mi, že nechytíme podivnou nemoc.

Tu se odkudsi vynořila další svérázná postava, babička rodiny, jinak lékařka. Na spodním rtu jí visela cigareta. Usmívala se mile a s napřaženou pravicí k uvítacímu stisku přeskakovala haraburdí s takovou baletní svižností, až jsem byla jata obdivem. Na sobě měla zmuchlané kalhoty s nedopnutým rozparkem. Tento nedostatek však byl zanedbatelný.

Vědoma si toho, že musím vysvobodit syna (jediného to potomka po meči) ze svízele, pochlapila jsem se. Uchopila své věrné francouzské hole a… vyšlo to. „Zgraty", jak by řekli mí osobití předkové „po slezsku", se samy sunuly a přesouvaly, až vznikaly ostrůvky míru.

Zcela nepochopitelně se ze smetiště nemožného k oblakům pnul překrásný strom. Přímo jsem pocítila nutkavou touhu usednout pod touto přírodní zelenou klenbou a vydechnout si od vnitřního napětí. Ale pod dubem sedělo staré železo. A paní doktorka mne beztoho už směrovala jinam. Za mudrování:

„Kam bych vás tak, paní spisovatelko, uprdelila," minula lavičku, kde nebyl centimetr volného místa. Zkrátka, tu by si neposeděl ani mravenec, natož já.

Ach, jak jsem radostně upadla na zídku pod verandou stavení, pokrytou dlaždicemi, protože se mi ze silných vjemů třásly nohy. V ruce jsem držela šálek vonící kávy. Poslouchala

jsem při lahodných doušcích filozofické úvahy ženy, která stále měla na dolním rtu přilepen zbytek cigarety a stále vypadala zajímavě.

Mí dva mužští byli pozváni hospodářem na zahrádku. Posílala jsem za nimi oči a ty viděly toto: byliny vzrostlé, neurčitého původu. Plot nikde, ale pečlivá branka. Hostitel branku odemkl, otevřel, nechal návštěvu vstoupit a zase zavřel. Nepochopila jsem nic z toho úkonu, šlo snad o jakýsi tajný zahradní obřad? Vždyť docela dobře mohli projít oním prázdnem po plotu. Ledaže si snad zahrada potrpí na bonton a nesnáší návštěvy „vlezlé", dumala jsem.

Tady mám rajčata – halasil pyšně hostitel.

Kde? – ptal se můj muž a bloudil očima polozoufale po divokém kvítí, bujarém plevelu. Chtěl totiž kolegovi poradit, jak rajčata ošetřit zaštipováním.

Nečekaně za mými zády odněkud vyběhlo další dítě. Myslela jsem, že mám vidění. Bylo nahoučké. Nahý, asi tříletý chlapeček, se žlutými vlásky, stočenými, jak jinak, do andělských kudrlinek. Bosýma nožkama umně našlapovalo ono stvořeníčko a téměř skotačivě hopsalo mezi rezavějícími hřebíky, železem, šrotem, šlahouny a hračkami, aniž by si ublížilo.

Chlapeček byl čisťoučký, jako by se ho nikdy nedotklo nic pozemského. Bála jsem se na něj ukázat i prstem, aby se nerozplynul. Ale paní doktorka, se stále přilepeným kusem zmírající cigarety na dolním rtu, dítě lapila a přitiskla ho láskyplně k sobě.

Aby toho nebylo dosti, po upozornění svou ratolestí jsem i já uviděla, že do stavení vede obrovská díra, jako by kdosi z děla vystřelil rovnou proti jedné z bočních zdí. Za dírou je místnost. Vstupujete z nitra domu, klasicky, dveřmi. Zavřete-li za sebou ony rozpraskané dveře, pak sestoupíte z podivného schodu, připomínajícího jeviště. Tak říkajíc – v hledišti – sedí

suchý dřevěný záchod a čeká, až se otočíte a vyšpulíte nahé půlky na celý svět. A jen hory, hory jsou němým svědkem…

Při vzpomínce na onen „pokoj úlevy“, kde se vám promítá před očima film „Staré dveře“ a za pozadím film „Beskydy pokaždé jinak“ – se mi natřásají útroby vnitřním smíchem. Ten smích je čímsi jako bohatým rámem obrazu, který by se mohl nazývat *Laskavý neřád.*

V rámu jsou chyceny navždy ony postavičky se svým podivínstvím, zablácený pes, chlebožroutské ovce, dobře utajené rajčatové keříky, námi přivezená bedýnka hraček a výkřik pána domu:

– To jste neměli vozit, oni to všechno roztahají a rozbijóóóóuuu…

A místo rozmáchlého podpisu malíře vidíte jeho bezmocně rozhozené ruce.

Já až po letech na ono zvolání odpovídám svým halekáním:

– Tááááák áááááááááááááááááť!!!

A ozvěna odpovídá: TAKAŤTAKAŤTAKAŤTAKAŤ…

Maturita

Je to tolik let a přece mi ještě v žaludku hlodá onen nervní strach při losování čísel otázek z neprůsvitného pytlíku. Och, jak jsem ráda, že už je to za mnou, a jak nerada, že už je to navždy za mnou!!!

Kdysi, zdravě naštvána, jak se to stává člověku v sedmnácti letech, jsem ve fejetonku nechala sežrat pana ředitele velkým černým psem a španělštináři nadělila žloutenku. Ani

už nevím, co mne k tomu vedlo. Fejetonek tehdy nevyšel ve studentském časopisu Fčela, takto Filozofie českého lajdáka, (jemuž jsem po jistý čas i šéfredaktorovala, a spisovatel-filozof Ivan Vyskočil mi na obálku osobního dopisu opravdu tento titul dal před jméno, v krásně uvolněném roce 1967…). Adept na žloutenku mi totiž textovinu krátce před cyklostylováním v místnosti gymnázia (tehdy SVVŠ), hned vedle kotelny, provždy zabavil!

Neměla jsem kopii, ale pořád na věty drobnoprózy „Věřiti dovoleno" musím myslet, protože v něm bylo uschováno jisté tajemství. Tenkrát, tak negativně naloženi celoškolsky kvůli jakémusi podivnému dotazníku, který duše študácká považovala za pokrytectví!!!!, jsme s kamarádkou Vladěnou vyjely trolejbusem na „Slezskou". Tam, na větrném kopci, pod nohama Ostravu, jsme utvářely slovní atentáty na třídní profesorku. Připadala nám zkostnatělá, se svým silně napudrovaným obličejíčkem, mrkavýma očima za obroučkami zlatých brýlí a historkou, že jako dívka hrávala tenis se samotným Vítězslavem Nezvalem. Jedna studentka znala jeho Manon zpaměti a pořád nás s tím otravovala. *Manon, ach Manon*, hekala o přestávkách.

Amálce, jak jsme tajně češtinářce říkali, jsme chtěly objednat v místní pohřební službě rakev na dobírku. Tak nás ten „černý" nápad „vzal", až nám smíchy zeslábly nohy, koulely se nám po tvářích slzy jako hrachy a upadly jsme s rozpaženýma rukama na záda. Slzy byly fialkovomodré.

Spolupachatelka V. je teď už hrdou majitelkou vnuka a jinak výtvarnicí, která posílá do světa jemně barevné krásno. Onehdy jsem našla její rozmáchle psaný zažloutlý dopis, místo křestního jména na mne z prvního listu bujaře vykřikne: *Ahoj – Pegasi!* Odpusťte, paní profesorko T., my to tak nemyslely. Jak zábavné by bylo opět uslyšet vaše archaické: *Mohla*

byste mi, studentko, povědít – podle jakého je to sklonění? Dokonce bych se upřímně zasmála i jasné čtyřce, již jste mi zvěčnila pod jednu z mých slohovek jako odměnu za mé vzpurné nedodržení tématu!!!

Též bych ráda profesoru M. dopověděla část učiva z gramatiky španělské, to za tu chvíli, kdy jsem na stupínku dostala okno jako výkladní skříň někde na Václaváku, a kantor, zmaten mým zatvrzelým mlčením, se udiveně optal: *Vy se mnou nemluvíte?*

Tenkrát, když jsme uviděly, my holky z třídy cé (humanitní), jet kolem pohřební vůz, třikrát jsme si plivaly do pravého rukávu, byť by to bylo v tramvaji (jinak to znamenalo katastrofu). Nenáviděly jsme čtvrtek, protože to rozvrh od „prváku" po maturitu nabízel ty nejhorší předměty od chemie po matematiku. A nejlepší bývalo bylo, kdyby člověku v tento den nebylo volno. Třeba od žaludku.

Zmítaly jsme se, my holky, z celoholčičí třídy, mezi hektickými radostmi a žaly k neudržení. Jak mi teď naše starosti připadají lehounké… Jen tak mimochodem, paní profesorko H., vámi podávané dějiny byly kouzlo samo. A nezlobte se už na Věrku B., že ve chvíli, kdy jste Egypt tradičním výkřikem povyšovala na HEGEMÓN, ona s jeknutím vjela i s lavicí pod tabuli. Dloubla jsem ji totiž zezadu do žeber a urychleně si nasadila na tvář výraz pohoršeného šprta!

Při setkání naší třídy po x letech jsme shledávaly jedna na druhé zuby času a děsilo nás, že někteří z kantorů už opustili svět, neboť jejich povinností, jak to vidíme, my žáci, je – aby tu byli věčně a věčně si nás pamatovali, chápali nás. (Při klábosení pak vyplynulo, že některé z nás opustili i manželé a vydali se k jiným ženám!, opustila nás též puberta, zato na dveře zaťukalo klimakterium.) Jako by se naplňoval aforismus Otakara Matuška: *Umírají staří žáci, přicházejí mladí učitelé.*

Vážně, alespoň na jeden den bych chtěla být štíhlou dívkou v úzké sukni, s hřívou do čela, vyrábět se spolužákem S., (protože ostatní z redakce časopisu Filozofie českého lajdáka se na nás „vykašlali"), už zmíněný časopis množením a na obálku lisovat linoryt. Potom zajít na „jednoho ruma" do hospody naproti školy, jako aby to mělo úspěch, vonět tiskařskou barvou a cítit se královsky!!!

Honza S. žije po léta ve Francii, je výtvarník a fotograf. Jestlipak mu někdy vytane na mysli okamžik, kdy rozložen mezi kresbu, literaturu a jepičí lásky chtěl, tak mladý, opustit svět? Nebo jak jsme spolu byli na výstavě malíře G., který po okupaci v roce 1968 ujel urychleně do Kanady i s rodinou, protože v komunistickém lágru už jednou byl… a H. S. měl na sobě správně módně otrhané rifle. Jedna starší paní mu dávala 20 korun, že je jako v nouzi a Honza mne pak radostně zval na pivo a pokec do bufetu.

Já mám k životu přisouzenu Ostravu, francouzské hole místo kabelky a v Austrálii, v Národní knihovně, „opečovávají" část mé tvorby. A tam kdesi v dálavách zvoní na hodinu, právě po schodech od sborovny scházejí naši nezapomenutelní učitelé. My se titulujeme s vervou osloveními „babiny a vole, vole". Na podestě stojí, opřen o hůlku, profesor J. S., kterému gestapák v koncentráku přerazil nohu lopatou, a volá na kamarádku Hochovou – *Chlapcová, doneste mi, prosím vás, harmoniku.* S hnědou tesknotou v očích.

Ejhle vzpomínka: Věčné spojení mezi bylo a bude.

Jak čekám na báseň

Mohu říci, že na báseň se dá čekat různě. Báseň přichází, alespoň ke mně, v co možná nejnevhodnější dobu. Příklad-

ně v obchodě… začnu si ji polohlasně přeříkávat a u regálku s chlebem pak vypadám jako chronický stěžovatel, což donutí vedoucího prodejny, aby dobře uschoval knihu přání a stížností.

Už znám báseň téměř zpaměti, tu se u východu z obchodu střetnu se spolužačkou. Než probereme pomaturitních 20 let (a více…), báseň zapomenu. Další nevhodná místa jsou – v tramvaji, na návštěvě, ve vaně a v tunelu.

Nejkrásnější básně však ke mně přicházejí, když jsem v polospánku a nevládnu už ani jediným svalem. Báseň se zhmotňuje, září, jako by měla v ústech slunce. Já se však pomalu propadám do blaženého nevědomí.

Přijde ráno. Nejdříve si nemohu vzpomenout, p r o č jsem usínala tak šťastná. Když si konečně vzpomenu, najdu papír a pero, zjistím – že si nic nepamatuji a upadnu rovnou do STRESOVÉ situace.

Ano. TO JE ONO! Stresová situace. Také můj muž vždy tvrdil, že nejlepší básně tvořím po stresové situaci. A měl, bohužel, pravdu. Příkladně po takové operaci! Ale uznejte sami, že se pro každý volný verš nemohu nechat řezat. Vzhledem k náročnosti vlastních čtenářů na kvalitu mé tvorby bych po dokončení sbírky existovala pouze jako trapné torzo. Co torzo. Zbyly by jenom oči. A že jsem tupozraká, moc bych si světa už neužila.

Partner, aby prý podpořil moji literární činnost, se rozhodl v y t v á ř e t pro mne umělé stresové situace. Za tím účelem číhal v nestřežené chvíli v dlouhé předsíni. Když náhle vybafl, strašlivě jsem se lekla, byla jsem blíže infarktu než básni, a on si nepřetržitým chechtotem prodloužil život o několik minut, jak je vědecky dokázáno. Pokus opakoval. Nenapsala jsem sice žádnou dlouhou a úžasnou báseň, zato jsem se v bytě začala bát, ustrašeně jsem se ohlížela a doptávala

se syna, kde je tatínek… Lékaři se podivovali, proč mi stále stoupá už tak zvýšený krevní tlak. Nemohla jsem prozradit, že je to díky umělým stresovým situacím, protože mi náročnou duševní činnost i stres přísně zakázali.

Pán domu volil tedy jiný postup. Navštěvoval mně v kuchyni při dokončování oběda. Usedl na židli, mlčel, a upřeně mne pozoroval. Až jsem dostatečně znervózněla, pronesl hrobovým hlasem:

– A nezapomeň to posolit!!!

Při posledním pokusu tohoto druhu z mých úst místo básně vypadlo hodně neslušné slovo a manžel Jirka si opět prodloužil život o jakousi minutku.

Když posoudím vývoj událostí, tvořím vlastně mínusově. Měla bych něco udělat. Ale co? Čekám na báseň. Když čekám, měla by báseň přijít. Když má přijít, je třeba něco otevřít. Otevřu dveře!

Nebude-li tam moje životní báseň, bude tam určitě můj muž! Tomu vystaví pro onu nezapomenutelnou chvíli Svatý Petr propustku z Nebeských zahrad, aby mi milovaná polovice, po níž teskním, předvedla nový nápad na uměle vyvolanou stresovou situaci, PROTOŽE má POEZII opravdu rád.